NVO AKCIJA ZA SOCIJALNU PRAVDU
Broj 10-KOMEN/26
Spuž, 29.09.2026 god.

Obrazac 4

NVO Akcija za socijalnu pravu

MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE
NACRTA ZAKONA O KULTURI

Primjedba/predlog/sugestija 1: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 5 stav 1 tačka 2 poslije riječi „zaštitu", staviti zarez i dodati riječi „očuvanje i unapređenje".

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1: Nacrtom zakona o kulturi u članu 5 (Načela ostvarivanja i razvoja kulture) stav 1 tačka 2 propisano je da se kultura zasniva i razvija i na načelu „opredijeljenosti države i lokalne samouprave da podstiču i pomažu razvoj kulture i zaštitu kulturnih dobara." Predlaže se da dati stav glasi „opredijeljenosti države i lokalne samouprave da podstiču i pomažu razvoj kulture i zaštitu, očuvanje i unapređenje kulturnih dobara." Iako se u širem smislu može podrazumijevati da zaštita obuhvata očuvanje i unapređenje, cijenimo da se ne radi o prenormiranju i smatramo cjelishodnim da se – u cilju jasnog zakonskog normiranja i neophodnosti očuvanja i unapređenja kulturnih dobara – dati stav izmijeni na predloženi način, čime će u praksi izbjeći postojanje pravnih praznina, a koje se mogu nepovoljno odraziti na zaštitu kulturnog dobra u Crnoj Gori.

Primjedba/predlog/sugestija 2: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 5 stav 1 poslije tačke 16 dodati novu tačku tako da glasi: „upotreba i drugih najnovijih tehnologija kulturnih izraza".

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2: Članom 5 Nacrta zakona propisana su načela ostvarivanja i razvoja kulture. Imajući u vidu brzinu razvoja savremenog svijeta, gdje je u kontekstu rapidnog razvoja digitalnih alata i vještačke inteligencije realno očekivati intenzivnost u primjeni sve naprednijih alata i tehnologija, to cijenimo opravdanim da se jednom generalnom odredbom ostavi pravni prostor da se, pod tu odredbu, mogu podvesti nove situacije kulturnih izraza, a koje će nastajati zbog sve intenzivnijeg digitalnog razvoja u savremenoj civilizaciji.

Primjedba/predlog/sugestija 3: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 7 stav 1 tačke 3 i 4 izmijeniti tako da glase: „zaštita, očuvanje i unapređenje materijalne i nematerijalne kulturne baštine i ukupno kulturnih dobara" i „zaštita, očuvanje i unapređenje crnogorskog kulturnog stvaralaštva i kulturnih dobara izvan teritorije Crne Gore".

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3: Prednja rješenja se predlažu u cilju eliminisanja pravnih praznina i potrebe da se kroz jasne zakonske odredbe pravno osnaži i zaštita, očuvanje, ali i unapređenje ukupno kulturnih dobara Crne Gore, jer su sadržaji zaštite i čuvanja kulturnih dobara neraskidivo povezani i praktično omogućavaju i podstiču dalje unapređenje i razvoj kulturnih dobara.

Primjedba/predlog/sugestija 4: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 7 stav 1 tačka 4 riječi „stvaranje uslova za" brisati.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4: Članom 7 stavom 1 tačkom 4 Nacrta zakona o kulturi propisano je da javni interes u kulturi obuhvata i: „stvaranje uslova za ostvarivanje i razvoj svih oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva i kulturne baštine". Predlaže se brisanje riječi „stvaranje uslova za" kao potpuno nepotrebnih, a iz razloga što država obezbjeđuje razvoj kulture i nejasno je u kontekstu svih prethodnih članova (predmet, načela, javni interes u kulturi) čemu formulacije o „stvaranju uslova".

Primjedba/predlog/sugestija 5: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 8 u stavu 4 riječi „mogu ostvarivati" zamijeniti sa riječju „ostvaruju".

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5: Nacrtom zakona o kulturi članom 8 (Ostvarivanje javnog interesa) stavom 4 je propisano: „U cilju ostvarivanja javnog interesa Ministarstvo, odnosno opština i javne ustanove mogu ostvarivati saradnju sa nevladinim organizacijama, akademskom i

stručnom zajednicom, privrednim subjektima, međunarodnim organizacijama i drugim pravnim i fizičkim licima, koja djeluju u oblasti kulture, kroz realizovanje zajedničkih projekata i programa ili na drugi odgovarajući način." Predlaže se promjena riječi „mogu ostvarivati" u jednu riječ „ostvaruju", a u cilju izbjegavanja fakultativnosti zakonske norme i osnaživanja saradnje kroz izričitu odredbu o potrebi saradnje.

Primjedba/predlog/sugestija 6: U Nacrtu zakona o kulturi nakon člana 8 potrebno je definisati poseban član, kojim će bi razrađeni osnovni pojmovi u zakonu.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6: Neprihvatljivo je da ključni zakon u oblasti kulture ne sadrži osnovne pojmove iz zakona. Takva situacija vodi pravnoj nesigurnosti u primjeni zakona o kulturi i otvaranju pravnih praznina u njegovoj primjeni, što čega se predlaže da se posebnim članom definišu svi osnovni pojmovi. Primjera radi, ako javni interes u kulturi obuhvata podsticanje filantropije, donatorstva i sponzorstva u kulturi, zakonom je potrebno utvrditi pojmove filantropije, donacija i sponzorstva. Ili, ako javni interes u kulturi obuhvata očuvanje izvorih i tradicionalnih kulturnih i etno-kulturnih osobenosti, onda zakon treba da odredi šta podrazumijevaju pojmovi „tradicionalne kulturne osobenosti" ili „etno-kulturne osobenosti", odnosno šta se pod tim odnosi, a sve u cilju preciznih zakonskih normiranja.

Primjedba/predlog/sugestija 7: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 11 nakon stava 4 propisati novi stav, kojim će se predvidjeti jasan rok u kojem Ministarstvo daje saglasnost.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7: Članom 11 (Elaborat o osnivanju ustanove) Nacrta zakona o kulturi nije propisan rok u kojem Ministarstvo daje saglasnost na elaborat o opravdanosti osnivanja ustanove kulture. Neprihvatljivo je postojanje ovakve pravne praznine, te se predlaže dopuna člana sa posebnim stavom, kojim će se predvijeti precizan rok u kojem Ministarstvo odlučuje, a u cilju veće pravne sigurnosti. Cijenimo primjerenim rok od 45 dana do maksimalno 60 dana, u kojem Ministarstvo kulture treba da odlučuje o konkretnom pitanju.

Primjedba/predlog/sugestija 8: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 22 dodati riječi „i objavljuje na svom sajtu."

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8: Članom 22 (Evidencija ustanova) Nacrta zakona o kulturi propisano je sljedeće: „Ministarstvo vodi evidenciju ustanova". Predlaže se da se stav dopuni sa riječima „i objavljuje na svom sajtu", a u cilju ostvarivanja potpune transparentnosti i olakšavanja zainteresovanim stranama da na jednom mjestu mogu pronaći cjelovitu informaciju o ustanovama u oblasti kulture u zemlji.

Primjedba/predlog/sugestija 9: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 29 stav 2 preformulisati tako da glasi „članovi upravnog odbora dužni su da zastupaju interese ustanove i postupaju na način koji obezbjeđuje zadovoljenje javnog interesa."

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9: Članom 29 stavom 2 Nacrta zakona o kulturi propisano je sljedeće: „Članovi upravnog odbora su dužni da zastupaju interese i stavove organa koji su ih izabrali." Predlaže se preformulacija na prednje naveden način kako bi se zakonski potenciralo da članovi upravnog odbora moraju uvijek djelovati u javnom interesu.

Primjedba/predlog/sugestija 10: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 34 stav 1 alineja 2 rimski broj „VI" zamijeniti sa rimskim brojem „VII".

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10: Rješenje se predlaže iz razloga što cijenimo opravdanijim da član upravnog odbora treba da ima VII, a ne VI (kako se predlaže) nivo kvalifikacije obrazovanja, odnosno da je potreban viši nivo obrazovanja za članove upravnih odbora ustanove kulture.

Primjedba/predlog/sugestija 11: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 36 stav 2 poslije tačke 8 potrebno je dodati novu tačku tako da glasi „iz drugih razloga koji ga čine nedostojnim za obavljanje funkcije."

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 11: Rješenje se predlaže zbog činjenice da je potrebno ostaviti mogućnost razrješenja koje se mogu pojaviti u praksi i koje člana upravnog odbora objektivno čine nedostojnim za obavljanje funkcije, a da to zakonodavac sada nije normirao.

Primjedba/predlog/sugestija 12: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 41 stav 1 poslije tačke 7 potrebno je dodati novu tačku tako da glasi „iz drugih razloga koji ga čine nedostojnim za obavljanje funkcije."

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 12: Rješenje se predlaže zbog činjenice da je potrebno ostaviti mogućnost razrješenja zbog situacija koje se mogu pojaviti u praksi i koje izabranog kandidata objektivno čine nedostojnim za obavljanje funkcije, a da to zakonodavac sada nije normirao.

Primjedba/predlog/sugestija 13: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 42 stavove 3 i 4 u cjelosti brisati.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 13: Ne postoji nijedan objektivan i ekonomski opravdan razlog da se direktoru po isteku mandata isplaćuje zarada kao da radi, a zapravo ne radi, ili da se produži isplata naknade za još godinu, ako stiče pravo na penziju, te se predlaže brisanje stavova 3 i 4 u cjelosti.

Primjedba/predlog/sugestija 14: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 43 potrebno je provjeriti zakonsku dozvoljenost stava 4.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 14: U Nacrtu zakona o kulturi članom 43 (Vršilac dužnosti direktora) u stavu 4 je propisano: „Vršilac dužnosti se može imenovati najviše dva puta." Neophodno je provjeriti zakonsku dozvoljenost ovog stava.

Primjedba/predlog/sugestija 15: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 67 u stavu 1 potrebno je dodati riječi „i objavljuje na svom sajtu."

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 15: U Nacrtu zakona o kulturi članom 67 (Registar samostalnih stručnjaka u kulturi) stavom 1 propisano je sljedeće: „Ministarstvo vodi Registar samostalnih umjetnika i samostalnih stručnjaka u kulturi". Predlaže se da se dodaju riječi „i objavljuje na svom sajtu". Rješenje se predlaže u cilju ostvarivanja potpune transparentnosti i olakšavanja zainteresovanim stranama da na jednom mjestu mogu pronaći cjelovitu informaciju ove vrste.

Primjedba/predlog/sugestija 16: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 71 stav 2 poslije tačke 11 dodati novu tačku tako da glasi: „i ostale djelatnosti iz domena zaštite, očuvanja i unapređenja kulturnih dobara."

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 16: Rješenje se predlaže iz razloga što cijenimo cjelishodnim da se pravno ostavi prostor za djelatnosti koje se ukupno u zaštiti, očuvanju i unapređenju kulturnih dobara mogu javljati, shodno dinamičnom razvoju savremenog doba.

Primjedba/predlog/sugestija 17: U Nacrtu zakona o kulturi član 83 je potrebno razraditi tako da se kroz definisanje posebnog stava i/ili stavova propiše obaveza Ministarstva kulture da na godišnjem nivou objavljuje javni poziv za dodjel podrške nevladinim organizacijama".

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 17: Rješenje se predlaže iz razloga što je opravdano da nevladine organizacije, koje se bave pitanjima kulture, a nemaju prava učešća na drugim konkursima Ministarstva kulture i isključena su iz njih, dobiju pravo da godišnje mogu učestvovati na konkursu direktno namijenjenim za njihovo djelovanje.

Primjedba/predlog/sugestija 18: U Nacrtu zakona o kulturi u članu 100 broj „2,5" potrebno je zamijeniti brojem „5".

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 18: Nacrtom zakona o kulturi propisano je da član 100 glasi: „Sredstva za rad Ministarstva obezbjeđuju se u iznosu od najmanje 2,5% tekućeg budžeta Crne Gore utvrđenog godišnjim zakonom o budžetu". Predlaže se da to bude najmanje 5 odsto od tekućeg budžeta imajući u vidu značaj kulture u bilo kojem društvenom sistemu, a posebno crnogorskom, koje je opterećeno brojnim podjelama različite vrste, te cijenimo da bi veća izdvajanja države za oblast kulture mogla efikasno djelovati da se mnoge mlađe generacije okrenu kulturi i umjetnosti.

Primjedba/predlog/sugestija 19: U Nacrtu zakona o kulturi član 102 potrebno je dalje razraditi.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 19: Nacrtom zakona o kulturi propisano je da član 102 glasi: „Zakonom se mogu za određene oblasti kulture ustanoviti posebni izvori prihoda". Cijenimo cjelishodnim da se ovaj član dodatno razradi, jer ovako ostaje nepotpun i nejasan.

Primjedba/predlog/sugestija 20: U Nacrtu zakona potrebno je razmotriti definisanja posebnih članova o određenom višegodišnjem strateškom dokumentu razvoja kulture.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 20: Nejasno je iz kog razloga Nacrt zakona o kulturi ne sadrži članove o donošenju određenog višegodišnjeg strateškog dokumenta razvoja kulture, poput strategije razvoja kulture, ili nacionalnog plana ili programa razvoja kulture, ili smjernica razvoja kulture i slično. Značaj takvog dokumenta ogleda se ne samo u utvrđivanju prioritetnih ciljeva razvoja i pravaca razvoja kulture u zemlji, već i u činjenici da zainteresovana javnost treba da ima mogućnost učešća i doprinese kreiranju razvoja kulture u zemlji.

Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu

Ines Mrdović